

اقتصاد ایران

شورای عالی نظارت تشکیل می‌شود

۱۲

بورس

افت ۸ هزار تومانی بهای سکه ...

۱۳

اقتصاد چین در راه رشد

۱۳

اقتصاد جهان

بن‌بستی به‌نام امنیت انرژی

اقتصاد جهان

۱۴

تفسیر اقتصادی

نگین اقتصادی

عباس فتح‌زاده

خوزستان به مفهوم واقعی کلمه زرخیز است و همین موضوع هم باعث شده تا دشمنان این آب و خاک از دیرباز به این استان چشم طمع داشته باشند. از لحاظ منابع نفت نیاز چندانی به توضیح نیست. بخش عمده ذخایر نفت ایران در این استان است و اولین چاه نفت هم در ایران در آنجا احداث شد. با وجود اطلی دهه‌های اخیر مقادیر عظیمی نفت و گاز در آنجا استخراج شده و ضمن تأمین نیاز داخل، به خارج کشور نیز صادر شده، هنوز هم بزرگترین ذخایر جدید کشف شده متعلق به این استان هستند. از میدان نفتی دارخوین گرفته تا میدان نفتی آزادگان که از بزرگترین میدان‌های نفتی جهان محسوب می‌شود، سرتاسر خوزستان را به معادن طلای سیاه تبدیل کرده‌اند. میدان نفتی آزادگان که به اعتقاد برخی دومین میدان نفتی بزرگ جهان است، ۱۴۰۰ کیلومتر مربع مساحت دارد و در ۸۰ کیلومتری جنوب غربی اهواز با ۳۳ میلیارد بشکه یک گنج به مفهوم واقعی است و به عبارت دیگر کمتر از یک چهارم کل ذخایر نفت شناخته شده در ایران را در خود جای داده است. حساب کنید با قیمت بشکه‌ای ۶۰ دلار چه ثروتی را شامل می‌شود. این فقط یک نمونه از دریای نفت خوزستان است. در بحث کشاورزی شمال خوزستان گنجی کم همتا است. جلگه خوزستان در دامنه زاگرس به خصوص در شمال این استان چهره‌ای سبز را به زمین می‌بخشد که از آن انواع نعمت‌های الهی سرتاسر کشور را بهره‌مند می‌سازد. میزان تولید گندم در شمال خوزستان و در شهرهایی همچون شوشتر، دزفول، شوش و اندیمشک چنان زیاد است که این منطقه به یکی از قطب‌های اصلی تولید گندم کشور بدل شده است. فرآیند کفکفایی گندم در کشور که یک اتفاق مهم و کاملاً درخور توجه است با رشد تولید در نقاطی نظیر شمال خوزستان محقق شد. رودهای کرخه، دز و کارون از زاگرس در دل زمین‌های حاصلخیز جاری می‌شوند و ثروت خدادادی دیگری را به مردم می‌بخشند. اتفاقاً همین رودخانه‌ها باعث شده‌اند تا بخش اصلی تولید انرژی برق آبی کشور به خوزستان اختصاص یابد. جدیدترین نمونه آن را هم می‌توان سد افتخاربرانگیز کرمیون – ۳ نزدیک شهر آبدان دانست. به عبارت دیگر مجسمه‌ای از عوامل گرده‌م آمده‌اند تا شروتی بی‌بدیل را به مردمی ببخشند که مقاومت‌های آنها در مقابل اشغالگران در دوران جنگ تحمیلی نیازز به توضیح ندارد. اما به‌رغم این ثروت بی‌کران مواردی تا توسعه‌نیافتگی را در استان‌ها که جابه‌جا تامل دارد. بحث اختصاص درصدی از درآمد‌های نفتی به توسعه این استان که اخیراً شکل جدی‌ای یافته می‌تواند راهی برای کاستن از مشکلات باشد. به عنوان مثال در استانی که مهد انرژی است هنوز خوزستان از گاز لوله‌کشی برخوردار نیستند. این وضعیت حتی از نگاه امنیت ملی نیز قابل ارزیابی است. کما اینکه کاظم جلالی مجبر کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، به نیز به این موضوع اعتراف می‌کند: «هم‌اکنون که از طریق منابع نفتی استان خوزستان کشور را اداره می‌کنیم و نفت خوزستان بزرگترین منبع درآمدی کشور است، بی‌انصافی است که این استان خود از این امکانات بی‌بهره باشد.» او که خود نماینده شاهرود در آن سوی میهن اسلامی‌مان است، اختصاص درصد درآمد فروش نفت به مناطق نفت‌خیز را مورد استیضاح قرار داده و گامی جهت رفع عقب‌ماندگی‌های این استان‌ها می‌خواند. از جمله موضوعات دیگری که به‌رغم استقبال‌های اولیه موجبات انتقادهایی را فراهم می‌آورد بحث کند منطقه آزاد اروند است. اعلام تشکیل این منطقه آزاد و تأخیر نخست تنها نتیجه ملموسی که برای ساکنان خرمشهر یا آبادان پدید آورد، گران شدن زمین و مسکن در کنار اجاره‌بها بود. امید می‌رود با تسریع در پروژه‌های عمرانی این منطقه تاحیح مثبت، پیامدهای منفی اینجینینی‌ای را کاملاً تحت الشعاع قرار دهد. وجود رودخانه‌های پرآب در استان در کنار مشکلات تأمین آب از جمله عوامل دیگر بحث‌برانگیز است. اهمیت این موضوع به حدی است که حتی اخیراً یکی از نمایندگان مردم خوزستان در مجلس خبرگان رهبری آن را در دیدار با مدیران آب به گاه‌گوشد کرد. این امر وقتی بیشتر اهمیت پیدا می‌کند که بدانیم خوزستان به صورت سنتی دارای مدرن‌ترین سیستم‌های آبیاری کشور است. شبکه آبیاری «دز» در شمال خوزستان با گذشت چهل سال از عمرش هنوز یکی از شبکه‌های مدرن آبیاری کشور تلقی می‌شود. این استان به ننگه‌ای قابل توجه تبدیل شده‌است، قطعاً تأثیرات منفی کشور کنار گوش خوزستانی‌ها است، تأثیر روانی قطع برق می‌تواند بیشتر هم باشد. خوزستان که یکی از اولین تمدن‌های بشری را ۶ هزار سال پیش در شهر شوش شاهد بوده از جهات متفاوت بی‌شک یک معدن طلا است که نگهداری و رسیدگی به آن نگاه‌های خاص خود را می‌طلبد. مشکلاتی عمومی نظیر بیکاری که در سایر نقاط کشور نیز مشهود است، جزء شاخص‌ترین معضلات ملموس برای مردم این سرزمین هستند. انتقال ادارات و دفاتر شرکت‌های نفتی از تهران به این استان حتی اگر تأثیر واقعی قابل توجهی نداشته باشد، قطعاً تأثیر روانی مثبتی خواهد داشت. یک نمونه آن را نازگاران در نزدیک شاهد بوده است. یک بنگاهدار مسکن در اهواز چند ماه پیش تأکید داشت که بحث انتقال شرکت‌ها به خارج از پایتخت که سبب انتقال دفاتر شرکت‌های نفتی دولتی به خوزستان می‌شود سبب افزایش قیمت زمین و مسکن در اهواز شده است!

ادامه در صفحه ۱۲

ولی را دارد و در کارهای اجرایی انتخابات اتحادیه‌ها دخالتی ندارند.
■ اما در ماده پنج آیین‌نامه جدید از نهادهی به عنوان «نماینده هیات معتمدین امام و رهبری در تهران» نام برده شد که حق نظارت بر انتخابات اتحادیه‌ها را دارد.

این نهاد با جامعه انجمن‌های اسلامی اصناف و بازار متفاوت است. در واقع اعضای آن از معمرین و معتمدین اتحادیه‌ها شکل می‌گیرند. در قانون نظام صنفی قدیم هم آنها در انتخابات حضور داشتند ولی در اصلاح آیین‌نامه‌های دوره قبلی کنار گذاشته شدند. در این دوره نیز به درخواست خود آنها بار دیگر و تنها در تهران قرار شد تا در نظارت انتخابات اتحادیه‌ها شرکت داشته باشند.

■ آیا آنها در فرآیند برگزاری انتخابات هم دخالت دارند؟
خیر، آنها در برگزاری و اجرای انتخابات نقشی ندارند.
■ اعضای این نهاد می‌توانند عضو انجمن‌های اسلامی اصناف و بازار باشند؟
این تشکل به طور کلی با انجمن‌های اسلامی اصناف و بازار متفاوت است.

■ ادغام مجامع امور صنفی بر تعیین نمایندگان شورای اصناف کشور تأثیر نمی‌گذارد؟
اصولاً ادغام مجامع امور صنفی هیچ گونه تأثیری بر تعیین نمایندگان شورای اصناف کشور نخواهد داشت زیرا پس از برگزاری انتخابات مجامع امور صنفی کشور نمایندگان مجامع امور صنفی استان‌ها در شورای اصناف کشور با برگزاری انتخابات بین کلیه اعضای هیات‌رئیس مجامع امور صنفی و به موجب ماده ۴۲ قانون نظام صنفی تعیین می‌شوند.

■ از قرار معلوم نماینده وزیر در شورای اصناف تغییر کرده است؟

بله، براساس ماده ۴۳ قانون نظام صنفی اعضای هیات‌رئیس شورای اصناف کشور هفت نفر است که سه نفر از صنوف تولیدی، خدمات فنی و سه نفر از صنوف توزیعی، خدماتی و یک نفر براساس پیشنهاد بازرگانی و تصویب هیات عالی نظارت از افراد صنفی تعیین می‌شود بنابراین ایشان منصوب هیات عالی نظارت به عنوان عضو هیات‌رئیس شورای اصناف است و نه نماینده وزیر بازرگانی. با توجه به اینکه فرد قبلی تعیین شده توسط وزیر سابق بازرگانی استفا کرده بود، لذا مجدداً فرد دیگری از بین جامعه اصناف با پیشنهاد وزیر بازرگانی و تصویب هیات عالی نظارت معرفی شد ولی با تفاهم و هماهنگی که بین اعضای هیات‌رئیس شورای اصناف کشور موجود است مقرر شد که مسئولیت‌های هیات‌رئیس شورا کامکان به صورت قبلی تا پایان این دوره تداوم یابد.

■ مرادماه انتخابات مجامع امور صنفی برگزار می‌شود و پس از آن هم شورای اصناف کشور. شرایط برای برگزاری این دو انتخابات چگونه است؟

براساس هماهنگی‌های به عمل آمده با سازمان بازرگانی استان‌ها و مجامع امور صنفی کشور، در ۱۸/ ۸/ ۸۵ انتخابات سراسری مجامع امور صنفی کشور برگزار می‌شود و سپس انتخابات تعیین نمایندگان مجامع امور صنفی در شورای اصناف در مراکز استان‌ها برگزار می‌شود و در آبان‌ماه انتخابات شورای اصناف کشور در تهران برگزار خواهد شد. خوشبختانه با درایت و واقع بینی روسای اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی همواره انتخابات مجامع امور صنفی به طور منظم و مرتب برگزار شده و یقیناً امسال هم به همین ترتیب خواهد بود.

■ آیین‌نامه انتخابات اتحادیه‌های صنفی تغییر کرده که همین موضوع باعث به وجود آمدن نگرانی‌ها و اعتراضاتی شده. این آیین‌نامه به چه دلیلی تغییر کرده است؟

اصولاً اصلاح آیین‌نامه‌ها براساس درخواست اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی و شورای اصناف کشور انجام می‌گیرد و بعضاً در صورت لزوم و تقاضای مسئولان تشکل‌های صنفی مزبور است و درست برعکس، در خیر، این موضوع به هیچ عنوان صحت ندارد. رسالت جامعه انجمن‌های اسلامی اصناف و بازار با ماهیت انتخابات اتحادیه‌های صنفی متفاوت است. این نماد که یادگار حضرت امام خمینی(ره) است وظیفه اشاعه آداب فرهنگی و اسلامی و توسعه اقتصاد اسلامی و دفاع از ارزش‌های انقلاب و توسعه آن در جامعه اصناف و بازار را بر عهده دارد و بعضاً در صورت لزوم و تقاضای مسئولان امر انتخابات مورد کسب نظر مشورتی می‌توانند قرار گیرند

■ شایعاتی وجود دارد که از حضور جامعه انجمن‌های اسلامی اصناف و بازار در انتخابات اتحادیه‌ها خبر می‌دهد؟
خیر، این موضوع به هیچ عنوان صحت ندارد. رسالت جامعه انجمن‌های اسلامی اصناف و بازار با ماهیت انتخابات اتحادیه‌های صنفی متفاوت است. این نماد که یادگار حضرت امام خمینی(ره) است وظیفه اشاعه آداب فرهنگی و اسلامی و توسعه اقتصاد اسلامی و دفاع از ارزش‌های انقلاب و توسعه آن در جامعه اصناف و بازار را بر عهده دارد و بعضاً در صورت لزوم و تقاضای مسئولان امر انتخابات مورد کسب نظر مشورتی می‌توانند قرار گیرند

تصویب هیات عالی نظارت مجامع امور صنفی درهم ادغام شده‌اند و پیشنهاد ادغام مجامع امور صنفی در شهرستان‌ها و سبزوآر نیز در دست اقدام است. در رابطه با سایر مراکز استان‌ها در صورتی که کمیسیون نظارت پیشنهاد کند پس از تصویب کمیسیون هیات عالی نظارت اقدام انجام می‌گیرد، در غیر این صورت مجامع امور صنفی به طور جداگانه فعالیت خواهند کرد.

■ خیلی‌ها اعتقاد دارند برای ادغام مجامع امور صنفی قانون باید اصلاح شود؟

روسای بعضی از مجامع امور صنفی پیشنهاد کرده‌اند که پاراگراف آخر ماده ۳۳ قانون نظام صنفی که تصریح کرده «تعداد اعضای هیات‌رئیس به نسبت تعداد اتحادیه‌های مربوط به صنوف تولیدی، خدمات فنی و توزیعی، خدماتی تعیین خواهد شد.» اصلاح شود و این اختیار به نمایندگان اتحادیه‌ها داده شود که بدون توجه به نوع فعالیت صنوف پنج نفر از کاندیداهای عضویت در هیات‌رئیس مجمع امور صنفی را به عنوان اعضای هیات‌رئیس انتخاب کند. البته هدف قانون‌گذار از مفاد پاراگراف فوق حمایت بیشتر از صنوف تولیدی بوده است تا در صورت ادغام مجامع امور صنفی تعداد اعضای هیات‌رئیس به نسبت تعداد اتحادیه‌های صنوف تولیدی و خدمات فنی و توزیعی، خدماتی تعیین شود. در هر حال پیشنهاد اصلاح ماده ۳۲ و ۳۳ قانون نظام صنفی می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد. ولی این موضوع مانع ادغام و یا تفکیک مجامع امور صنفی در حال حاضر نمی‌شود.

■ اصرارهای زیاد مرکز اصناف و بازرگانان بر ادغام مجامع امور صنفی شائبه‌های سیاسی را به وجود آورده است.
خیر، به هیچ وجه اصرار نیست بلکه توصیه است و این تقاضای اکثریت بالای اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی است و اصولاً ادغام مجامع امور صنفی در استان‌ها به نفع اتحادیه‌ها، مجامع امور صنفی و اصناف تمام می‌شود زیرا از یک طرف

سبب کاهش هزینه‌های اداری، تشکل‌های مزبور و از طرف دیگر سبب ایجاد مدیریت واحد و منسجم در اصناف شهرستان می‌شود و بسپاری از اختلافات اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی را مرتفع می‌کند و در نهایت سبب افزایش بهره‌وری مجامع امور صنفی می‌شود. بنابراین موضوع ادغام مجامع امور صنفی یک موضوع سیاسی نیست زیرا همه گرایش‌های سیاسی کنونی خواهان تقویت نهادهای مدنی هستند و ادغام مجامع امور صنفی نیز گامی در این راستا تلقی می‌شود

متأسفانه در سال ۶۸- ۶۷ با نگاه و اقدام سیاسی و غیرمنطقی جدایی مجامع اتفاق افتاد، و در حال حاضر خوشبختانه به لحاظ نگرش وحدت‌گرایانه اصناف و با اصرار منطقی شدن و وجود فضای کاملاً آرام و آزاد این ادغام‌ها صورت گرفته و به سرعت رو به افزایش است. در حال حاضر از تعداد ۲۹۱ مجمع امور صنفی موجود در کشور تعداد ۲۲۱ مجمع آن قبلاً ادغام شده و به صورت مشترک اداره می‌شود و تنها تعداد ۷۰ مجمع امور صنفی در ۳۵ شهرستان به صورت مجزا فعالیت می‌کنند.
■ اختلافات سنتی مجامع تولیدی و توزیعی مشکلی در ادغام مجامع امور صنفی ایجاد نمی‌کند؟

بهراد مهرجو: «آیین‌نامه‌ها را نباید تغییر می‌دادند.» این جمله را یکی از فعالان صنفی در اعتراض به تغییرات اخیر آیین‌نامه‌های انتخابات اتحادیه‌ها بیان می‌دارد. اما از سوی دیگر دبیر هیات عالی نظارت بر اصناف و رئیس مرکز اصناف و بازرگانان به شدت این ادعاها را تکذیب می‌کند. فرجی می‌گوید: «افرادی که اینگونه حرف می‌زنند برخورد کارشناسی با آیین‌نامه‌ها ندارند.» طی چند هفته گذشته اعتراضات گسترده‌ای در مورد اقدامات اخیر وزارت بازرگانی و معاونت توسعه بازرگانی در مورد تغییرات به وجود آمده در آیین‌نامه‌های انتخابات اتحادیه‌ها شکل گرفته است. همین اعتراضات تا جایی پیش رفت که پای مجلس را نیز به میان کشید. نمایندگان مجلس شورای اسلامی دو هفته پیش نامه‌ای خطاب به وزیر بازرگانی امضا کردند که در آن به فعالیت‌های مرکز اصناف و بازرگانان خرده گرفته شده بود. در همین حال دبیر هیات عالی نظارت بر اصناف اعتقاد دارد نمایندگان مجلس شورای اسلامی در مورد این موضوع به درستی توجیه نشده‌اند و همین جریان سوءتفاهم‌هایی را به وجود آورده است. اما شاید شایع‌بیت تغییرات جدید آیین‌نامه‌ها به جایی مربوط باشد که پای نهادهی جدید نیز به انتخابات کنشیده می‌شود. براساس آیین‌نامه‌ای که در تاریخ ۱۰/ ۳/ ۱۳۸۳ به تصویب رسیده بود و براساس تبصره ۳ ماده ۲۲ قانون نظام صنفی انتخابات هیات‌مدیره اتحادیه‌ها صنفی نماینده وزارت بازرگانی با ابلاغ معاون توسعه بازرگانی داخلی به عنوان رئیس انجمن به همراه نماینده مجمع امور صنفی صنوف تولیدی – خدمات فنی یا توزیعی، خدماتی با مجمع امور صنفی مشترک حسب مورد به عنوان نهاد نظارتی در کنار نماینده استانداری در مرکز استان‌ها و فرمانداری در سایر شهرستان‌های هر استان وظیفه نظارت بر انتخابات اتحادیه‌ها را بر عهده دارند ولی براساس آیین‌نامه‌های جدید که به تأیید وزیر بازرگانی رسیده نهادهی دیگر نیز در این دوره از انتخابات به لیست ناظرین اضافه شده‌اند. براساس ماده ۵ آیین‌نامه اصلاح شده جدید «نماینده هیات معتمدین امام و رهبری در تهران» نیز نامش در میان ناظرین انتخابات اتحادیه‌ها قرار گرفته است. اضافه شدن این بند آیین‌نامه سرمنشاء اعتراض شده است. برای اطلاع از تحولات اخیر پای گفت‌وگو با حسین فرجی دبیر هیات عالی نظارت بر اصناف و رئیس مرکز اصناف و بازرگانان نشنستیم.

■ ■ ■

■ بحث ادغام مجامع امور صنفی از کجا شروع شد؟

همانطور که مطلع اید براساس تبصره ۲ ماده ۳۲ قانون نظام صنفی مصوب اسفندماه ۱۳۸۲ مجلس شورای اسلامی در شهرستان‌هایی که تعداد واحدهای صنفی آنها کمتر از بیست هزار واحد صنفی است، تأکید شده مجامع امور صنفی باید درهم ادغام شوند و تشکیل مجمع امور صنفی مشترک صنوف تولیدی، خدمات فنی و توزیعی و خدماتی را انجام دهند. البته براساس مفاد تبصره مزبور به هیات عالی نظارت اختیار داده شده که بنا به پیشنهاد کمیسیون نظارت مراکز استان‌ها تصاب مذکور را تغییر دهد

و نسبت به ادغام و یا تفکیک مجامع امور صنفی اقدام کند. پس از لازم‌الاجرا شدن قانون مزبور در سال ۱۳۸۳ و به منظور انجام انتخابات مجامع امور صنفی کشور با تصویب هیات عالی نظارت مقرر شد ادغام مجامع امور صنفی به صورت یک‌باره انجام نگیرد و در مراکز استان‌ها که تعداد واحدهای صنفی آنها کمتر از بیست هزار واحد است و برخی از شهرستان‌ها بنا به درخواست کمیسیون‌های نظارت مراکز استان‌ها از ادغام مجامع امور صنفی خودداری شود اما در سایر شهرستان‌های کشور مجامع امور صنفی درهم ادغام شوند. براین اساس در سال ۱۳۸۳ مجامع امور صنفی در اغلب شهرستان‌های کشور در هم ادغام شدند و فقط در مراکز استان‌ها و تعداد معدودی از شهرستان‌ها مجامع امور صنفی به صورت مجمع به فعالیت خود ادامه دادند. به دلیل آنکه طبق قانون نظام صنفی عمر قانونی انضای هیات‌رئیس مجامع امور صنفی دو سال است بنابراین باید در سال جاری نیز انتخابات مجامع امور صنفی برگزار شود اخیراً کمیسیون‌های نظارت برخی از استان‌ها کشور پیشنهاد ادغام بعضی از مجامع امور صنفی را مطرح کرده‌اند که پیشنهادات مزبور در جلسات هیات عالی نظارت و کمیسیون‌های عالی نظارت مطرح شده و تاکنون ادغام مجامع امور صنفی در شهرستان‌ها بطریق شیراز و اردبیل تصویب شد. و کمیسیون‌های نظارت شهرستان‌های یزد و سبزوآر نیز پیشنهاد ادغام مجامع امور صنفی را مطرح کرده‌اند که پیشنهادات مزبور نیز ظرف روزهای آینده در جلسات کمیسیون‌های عالی نظارت مطرح می‌شود.

■ قانون نظام صنفی اجازه ادغام مجامع امور صنفی را می‌دهد؟
تبصره ۲ ماده ۳۲ قانون نظام صنفی تصریح کرده که در شهرستان‌هایی که تعداد واحدهای صنفی آنها کمتر از بیست هزار واحد صنفی است باید مجامع امور صنفی ادغام شوند و مفاد تبصره مزبور هیات‌ها و تعداد معدودی از مراکز استان‌ها که براساس پیشنهاد کمیسیون نظارت مراکز استان‌ها با تغییر تصاب مزبور نسبت به ادغام و یا تفکیک مجامع امور صنفی اقدام شود. بنابراین ادغام مجامع امور صنفی براساس پیشنهاد کمیسیون نظارت مراکز استان‌ها و تصویب هیات عالی نظارت صورت می‌گیرد و هیچ گونه منع قانونی

ن ندارد.
■ کدام شهرها خواهان ادغام هستند؟ خبرهایی به گوش می‌رسد که شهرستان‌ها تمایلی به ادغام ندارند.
خیر مخالفت مطلق وجود ندارد. براساس پیشنهاد کمیسیون نظارت شهرستان‌های شیراز، تبریز و اردبیل و